

SECTION: PEDAGOGICAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI PEDAGOGICZNE.

How to cite: Pryshliak, V. (2024). Features of the Development of Technical and Cognitive Skills in Young Footballers at the Stage of Initial Training. *International Conference on Science, Innovations and Global Solutions*. (pp. 396-398). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/international-conference-on-science-innovations-and-global-solutions-archive>

Features of the Development of Technical and Cognitive Skills in Young Footballers at the Stage of Initial Training

Пришляк Віталій Михайлович

доктор філософії, аспірант, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна, wildvioletrabbit@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-5303-5917>

Accepted: July 22, 2024 | **Published:** July 31, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The work is conditioned by ineffective training of football players and the mismatch of training with the anatomical and mental capabilities of children. The author analyses the problems in the training of football players, highlights the features of 'technical' and 'cognitive' training, formulates the features of training. Methods: comparative, observation and generalisation. The results showed the importance of the child's psychological comfort, the establishment of communication between the coach and the athletes, and the important role of the game format of training. They can be the basis for empirical studies of the quality of training of young football players.

Keywords: physical development of football players, cognitive development, initial training.

Вступ

Сфера спорту завжди займала важливе місце в розвитку світової культури. Починаючи з античних часів, спортивна діяльність виконувала одразу декілька функцій: розважальну (наприклад, Олімпійські ігри), виховну та розвиваючу. Спорт був складовою гармонійного розвитку особистості. Один з найпопулярніших видів спорту в усьому світі – футбол, який залучає до перегляду та занять спортом дітей з усіх континентів. Він є доступним видом спорту, який не потребує дорогого обладнання чи створення спеціальних умов, на відміну від хокею чи плавання. Достатньо м'яча та

поля, і діти з будь-яких верств населення зможуть грати в цю гру. Це також є важливим фактором популярності футболу. Також можна додати простоту правил, медійність і соціалізуючу складову.

Розглядаючи професійний аспект даного виду спорту, юнацький футбол є важливим і невід'ємним етапом у розвитку професійних спортсменів. Однак останнім часом наукове середовище значно поповнилося дослідженнями щодо неефективності футбольної підготовки юнаків та пошуку шляхів для вирішення цієї проблеми. Під час спортивного виховання відбувається процес «форсування». «Форсування підготовки спортсменів взагалі та футболістів зокрема вже тривалий час є актуальною проблемою теорії і методики підготовки спортсменів не тільки в Україні, а й у світі» (Байрачний, 2023, с. 13).

Саме тому мета роботи полягає в аналізі проблем, які виникають при підготовці футболістів, виокремленні особливостей технічних і когнітивних навичок, а також в узагальненні отриманої інформації та виведенні загальних положень щодо покращення підготовки спортсменів.

Огляд літератури

Сучасний педагогічний дискурс активно розглядає питання якісного виховання та тренування дітей, шукає нові методи й форми роботи. Байрачний та Дейнеко (2023) дійшли висновку, що неефективне тренування зумовлене навантаженням, яке не відповідає віковому розвитку дітей. Тренери ставлять собі хибні цілі та невідповідні критерії оцінки. Найкращим варіантом при тренуванні юних футболістів є запровадження ігрової форми, що сприяє фізичному розвитку згідно з віковими здібностями та створює передумови для формування мотиваційної сфери. Думку про «посильний» навчально-тренувальний процес підтримала група авторів (Шуба, 2024), розробивши власну методику тренування. Досліджуючи дидактичні особливості методики фізичної й технічної підготовки юних футболістів, Мозолев із співавторами (2022) також розробили та оцінили власну методику тренування. Це дозволило їм зробити такі висновки: нові та універсальні методи навчання є більш ефективними, адже забезпечують якісну активність і закріплення існуючих навичок. У контексті нашого дослідження важливою є робота Kelly у співавторстві (2020), де досліджуються методики та принципи виховання у футбольній академії в Англії. Це перше дослідження, що вивчає комбіновані симуляції впливу на основі фільмів і фітнес-тестів на рейтинги тренерського потенціалу в професійній футбольній академії.

Результати дослідження

Технічні та когнітивні навички є фундаментальними складовими для досягнення успіху у футболі, оскільки в поєднанні забезпечують всебічний розвиток гравця. Технічні навички є показником спортивної майстерності, а когнітивні – якості роботи в команді, аналітичних здібностей, адаптації до гри. Проте усі вони важливі, тобто поєднання технічних і когнітивних навичок є «спортивною підготовкою» (спрямованим використанням усієї сукупності факторів (засобів, методів, умов), за допомогою яких забезпечується готовність футболіста до спортивних змагань) (Шуба, 2024).

Технічна підготовка спортсмена спрямована на розвиток спеціалізованих навичок, завдяки яким футболіст може ефективно виконувати різноманітні дії з м'ячем і без нього. Когнітивні здібності пов'язані із суто психологічними процесами. Сюди можна віднести просторові бачення та мислення, тактичне мислення, увагу, пам'ять, здатність до аналітичного мислення.

Аналізуючи практичну підготовку юних футболістів, можна зробити висновок, «що досить розповсюдженими є випадки сприйняття тренерами дітей як «маленьких дорослих»» (Байрачний, 2023, с. 13). А це фундаментально впливає на процес роботи з дітьми та формування психіки гравця-початківця. До основних проблем відносять: покарання юних футболістів за тактико-технічні помилки, психологічний тиск, нерівномірний розподіл ігрового часу через розмежування

команди на «основний» і «резервний» склади, використання переважно «повторного» методу під час тренування, передчасне використання складних технічних вправ. Усе це разом призводить до вигорання, виснаження, небажання займатися спортом (Байрачний, 2023).

З технічного боку, «не применшуючи значущість порушення адаптаційних процесів в організмі юних спортсменів та передчасного виснаження їх функціональних можливостей внаслідок форсування фізичної підготовки, наслідки недотримання принципів поступовості та доступності з урахуванням вікових особливостей в навчально-тренувальному процесі для психіки спортсменів є не менш деструктивними» (Байрачний, 2023, с. 13).

Головне завдання у формуванні технічних і когнітивних навичок – це забезпечення психологічного та фізичного комфорту дитини. Важливими завданнями навчання дітей також є стимулювання радості від рухової активності (особливо під час гри у футбол), створення передумов для формування внутрішньої потреби дитини в руховій діяльності (Байрачний, 2023). Футбол як змагальний вид спорту характеризується вибуховими спринтами та активними діями (Kelly, 2020), але виховний процес має бути спрямований на органічний розвиток дитини без травматичного досвіду. По-перше, необхідне етичне ставлення до дітей: без насильства, психологічного тиску, приниження, примусу тощо, а також без порівнянь між учнями та піднесення одних над іншими. По-друге, варто впроваджувати ігрову форму для виконання вправ. По-третє, слід розробити методичні рекомендації щодо тренування спортсменів з урахуванням їхніх фізичних здібностей та психологічного віку. По-четверте, потрібно розробити методи заохочення, такі як нарахування балів чи отримання наліпок. І по-п'яте, слід моделювати ігрові комбінації та заохочувати спортсменів до їх вирішення, що сприятиме формуванню аналітичного мислення.

Висновки

Футбол – популярна та доступна гра в усьому світі. Проте професійне майбутнє вимагає від гравців фізичного та психологічного розвитку. На жаль, тенденція до «дорослішання» дітей залишається, а методи та форми тренування є неактуальними. Тренуючи юнаків, слід урахувати психологічну атмосферу, фізичне навантаження (відповідне до розвитку дитини), ігрову форму тренування та методи заохочення. Наше дослідження має теоретичний характер, але воно може стати підґрунтям для емпіричних робіт із дослідження якості тренування юних футболістів.

Література

Байрачний, О., & Дейнеко, І. (2023). Роль та значення рухливих ігор в процесі психологічного та психофізіологічного розвитку юних футболістів на етапі початкової підготовки. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*, 11(171), 12–16. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11\(171\).02](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).02)

Шуба, Л., Шуба, В., Шуба, В., & Омок, Г. (2024). Навчально-тренувальний процес для футболістів на етапі початкової підготовки. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*, 7(180), 218–222. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7\(180\).43](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.7(180).43)

Мозолев, О., Кошура, А., Молдован, А., & Бражанюк, А. (2022). Дидактичні особливості методики фізичної та технічної підготовки юних футболістів. *Інноваційна педагогіка*, 3(44), 41–44. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/3.8>

Kelly, A., Wilson, M., Jackson, D., Turnnidge, J., & Williams, C. (2020). Speed of Thought and Speed of Feet: Examining Perceptual-Cognitive Expertise and Physical Performance in an English Football Academy. *Journal of Science in Sport and Exercise*, 3(13), pp. 88–97. <https://doi.org/10.1007/s42978-020-00081-2>